

Regeringskansliet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Fler verktyg i socialtjänsternas arbete för att förebygga brott och stärka skyddet för barn (Ds 2023:15)

Er beteckning: S2023/02226

Sammanfattning

Länsstyrelsen Gävleborg (fortsättningsvis Länsstyrelsen) har beretts möjlighet att yttra sig över departementspromemorian *Fler verktyg i socialtjänsternas arbete för att förebygga brott och stärka skyddet för barn*.

Länsstyrelsen ser positivt på att socialtjänsterna får fler verktyg i sitt arbete med att förebygga brott och att stärka skyddet för barn.

Länsstyrelsen har synpunkter på flera av förslagen där vissa förslag rör Länsstyrelsens verksamhet direkt och andra förslag berör Länsstyrelsens arbete och uppdrag inom social hållbarhet såsom brottsförebyggande, alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar (ANDTS), våldsuppdrag och uppdrag gällande barnets rättigheter.

När det gäller utredningens förslag om ett förtydligande i socialtjänstlagen om vilka som omfattas av anmälningsskyldigheten anser Länsstyrelsen att ett förtydligande behövs. Även när det gäller förslag om att fler myndigheter ska omfattas av anmälningsskyldighet ställer sig Länsstyrelsen positiv till att länsstyrelserna ska omfattas av anmälningsskyldighet vid kännedom om eller misstanke om att ett barn far illa. Länsstyrelsen ser däremot inget behov av obligatorisk återkoppling från socialnämnden vid orosanmälan till socialnämnden. Länsstyrelsen ställer sig bakom utredningens förslag om utökade möjligheter att ta del av uppgifter ur misstanke- och belastningsregistren, sökbarhet av handlingar som rör barn liksom informationsdelning mellan myndigheter inom socialtjänsten i brottsförebyggande syfte. Förslagen ses som viktiga verktyg i socialnämndens arbete i att stärka skyddet för barn och i arbetet med att förebygga brott.

Länsstyrelsens synpunkter på departementspromemorians förslag

Anmälningsskyldighet vid kännedom om eller misstanke att barn far illa (avsnitt 7)

Det är Länsstyrelsen uppfattning att det i lag uttryckligen ska framgå vilka myndigheter och anställda hos sådana myndigheter samt yrkesverksamma som är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden, om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Förslaget i utredningen skapar tydlighet och kan förväntas bidra till att myndigheter gör mer korrekta bedömningar gällande huruvida de har anmälningsskyldighet eller inte. Detta bedöms i sin tur leda till en ökad rättssäkerhet.

Länsstyrelsen ställer sig positiv till förslag om att fler myndigheter och aktörer ska omfattas av en lagstadgad anmälningsskyldighet vid kännedom eller misstanke om att ett barn far illa. Förslaget bedöms stärka skyddet för barn och möjliggöra att fler barn får stöd i rätt tid. Barn är en särskilt utsatt grupp som själva kan ha begränsade möjligheter att söka skydd och stöd från myndigheter. Barn är därför i behov av ett väl utbyggt skydds nät där vuxna kan agera när de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. När det gäller vilka myndigheter som ska omfattas av anmälningsskyldighet fokuserar Länsstyrelsens svar i denna fråga på huruvida länsstyrelserna bör omfattas av anmälningsskyldigheten. Utifrån att länsstyrelserna kommer i kontakt med länets invånare på olika sätt och bedriver sådan verksamhet som innebär att länsstyrelserna i vissa fall får kännedom eller misstanke om att barn far illa, anser Länsstyrelsen att länsstyrelserna ska omfattas av anmälningsskyldighet. De områden som berörs är framför allt länsstyrelsens tillsynsområden såsom inom djurskydd, där länsstyrelsernas personal gör tillsynsbesök och där det vid besök kan uppstå en oro för att ett barn far illa. Men det kan också handla om att Länsstyrelsen uppmärksammar att ett barn riskerar att fara illa vid projektuppföljningar eller projektbesök eller vid aktiviteter som anordnas av Länsstyrelsen som riktar sig till invånarna. Vid ett införande av anmälningsskyldighet vid länsstyrelserna behövs ett förtydligande av vad skyldigheten innebär liksom vad innebörden av att ett barn far illa är. Det blir också viktigt med upprättande av rutiner och kunskapshöjande insatser inom myndigheten inför förändringen.

Återkoppling till den som anmält oro för barn till en socialnämnd (avsnitt 8)

Länsstyrelsen ser inget behov av obligatorisk återkoppling från socialnämnden, till den som omfattas av anmälningsskyldighet, gällande om utredning inletts eller inte när anmälan om oro för barn gjorts. Länsstyrelsen anser det vara tillräckligt att återkoppling sker vid begäran

om detta. Återkopplingen bör då ske skriftligen eller genom säker digital informationsdelning när detta blir möjligt.

Utökade möjligheter att ta del av uppgifter ur misstanke- och belastningsregister (avsnitt 9)

Länsstyrelsen ställer sig bakom utredningens förslag om att socialnämnder ska få utökade möjligheter att ta del av uppgifter ur misstanke- och belastningsregistret under pågående barnavårdsutredning. Och att socialnämnden som huvudregel ska kunna inhämta utdrag ur misstanke- och belastningsregistren avseende barnet samt närstående till barnet som är över 15 år och som barnet bor tillsammans med. En sådan åtgärd kan stärka skyddet för barn genom att socialnämnden kan få information som underlättar skyddsbedömning och behov av stödinsatser gällande barnet. Förslaget bedöms också bidra till en enhetlig handläggning och likabehandling. Handläggarnas handlingsutrymme stärks och minskar samtidigt deras utsatthet i att göra bedömningar kring om utdrag ur misstanke- och belastningsregistret ska göras.

Sökbarhet av handlingar som rör barn (avsnitt 10)

Anmälningar om oro för barn som inte leder till en utredning hos en socialnämnd är i dag inte digitalt sökbara. Länsstyrelsen stödjer utredningens förslag om att samtliga orosanmälningar och förhandsbedömningar ska göras digitalt sökbara så att socialnämnder kan ta del av handlingarna på ett rättssäkert och effektivt sätt. Detta för att kunna utreda och tillgodose ett barns eventuella behov av skydd eller stöd. Genom att samtliga anmälningar om oro för barn blir digitalt sökbara får socialnämnden en helhetsbild av de orosanmälningar som inkommit tidigare och vilka bedömningar gjorts i samband med dessa. Det blir ett stöd vid nya bedömningar gällande barnet. Utan sådan möjlighet riskerar viktig information att gå förlorad vilket kan påverka barnets hälsa och utveckling negativt. Åtgärden med digitalt sökbara anmälningar om oro för barn bedöms öka skyddet för barn och även möjligheten att barnet får det stöd barnet behöver. Förslaget bedöms också leda till en mer effektiv handläggning och också till ökad likvärdighet mellan kommuner. Den manuella hantering som sker i dagsläget, genom att anmälningar om oro förvaras i pärmar i kronologisk ordning, gör det svårt att hitta tidigare orosanmälningar och då särskilt i större kommuner där det inkommer ett stort antal anmälningar om oro för barn. Utifrån ovanstående stödjer Länsstyrelsen utredningens förslag och förordar därför att en anmälan om oro för barn alltid bör bli en del av barnets personakt.

Informationsdelning mellan socialtjänsten i brottsförebyggande syfte (avsnitt 11)

Då kunskap och samverkan är en viktig del i det brottsförebyggande arbetet stödjer Länsstyrelsen utredningens förslag att det ska bli möjligt att lämna ut information från en myndighet inom socialtjänsten till en annan sådan myndighet, i samma eller i en annan kommun. Detta om det finns risk att barnet kommer att utöva eller utsättas för brottslig verksamhet och att ett utlämnande bidrar till att barnet inte far illa och utlämnandet bedöms vara till barnets bästa. Länsstyrelsens bedömning är att en sådan åtgärd blir ett viktigt verktyg i arbetet med att barn inte ska begå eller utsättas för brottslig verksamhet. Länsstyrelsen anser att det är viktigt med fler verktyg och rutiner som underlättar skydd och tidiga insatser i barndomen för att främja barnets hälsa och utveckling. Förslaget bedöms minska risken att barn som far illa faller mellan stolarna i de fall familjen flyttar till annan kommun. Förslaget bedöms också bidra till att skydda barnet från att själv utöva brottsligt eller normbrytande beteende då normbrytande beteende i barndomen i sig är en riskfaktor för fortsatt normbrytande beteende under uppväxten, och i vuxenlivet.

Socialnämndernas inhämtande av uppgifter avseende frågor om vårdnad, boende och umgänge (avsnitt 12)

Länsstyrelsen ställer sig positiv till utredningens förslag om att socialnämnder ska kunna inhämta uppgifter från vissa referenspersoner utan samtycke från en vårdnadshavare vid utredning om vårdnad, boende eller umgänge. Då barn påverkas i hög grad av de bedömningar som görs i dessa utredningar blir det ett viktigt verktyg för att inhämta den information som behövs för att kunna bedöma vad som är barnets bästa i frågan.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Per Bill med samordnare Annika Jonsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Pernilla Bylund, enhetschef och Åsa Broman avdelningschef medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

s.sof@regeringskansliet.se